

**Баришевська І. В.**

*канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри  
фінансів, банківської справи та страхування*

**Шишпанова Н. О.**

*канд. екон. наук, доцент кафедри  
фінансів, банківської справи та страхування  
Миколаївський національний аграрний університет  
м. Миколаїв, Україна*

## **Оцінка результативності стратегічного управління розвитком аграрних підприємств**

Загальна результативність розвитку аграрного підприємства прямо пропорційна результативності управління цим процесом, який в свою чергу, ускладнюється особливостями діяльності в аграрному секторі. Крім того, система управління повинна, у першу чергу, забезпечувати власний розвиток випереджаючими темпами по відношенню до системи виробництва. А тому виникає ряд специфічних особливостей і вимог до неї, а відповідно і критеріїв оцінки результативності.

Питання ефективності та результативності стратегічного управління розвитком аграрних підприємств на теоретичному та практичному рівнях висвітлюється у працях таких вітчизняних вчених, як В.Г. Андрійчук, О.Д. Гудзинський, Й.С. Завадський, Н.М. Сіренко, Ж.Л. Крисько та інші. Проте, на нашу думку, залишається недостатньо вирішеним питання узагальнення підходів і критеріїв щодо результативності системи стратегічного управління саме розвитком аграрних підприємств, оскільки цей процес має ряд іманентних особливостей, що висувають специфічні вимоги до керуючої підсистеми.

Методологія (від грец. *methodos* – спосіб, метод і *logos* – наука, знання) – наука (вчення) про структуру, логічну організацію, способи, принципи, методи, засоби та норми науково-пізнавальної діяльності. Вона дає змогу усвідомити природу, принципи і методи, що покладені в основу наукового пізнання дійсності та відтворення її в науковому дослідженні. З другого боку, методологія поєднує і сам результат науково-пізнавальної діяльності – знання. Вона є системою способів побудови, організації і обґрунтування наукового знання.

У широкому трактуванні методологія наукового дослідження – це спосіб побудови думки, певним чином упорядкована практична та теоретична діяльність суб'єкта, а у вузькому – сукупність принципів, методів, прийомів, норм та процедур науково-пізнавальної діяльності, що застосовується в тій чи іншій спеціальній галузі знань (конкретна наукова методологія) [3].

Методика ж – це певний алгоритм або процедура для здійснення певних дій (визначення результативності стратегічного управління розвитком аграрних підприємств).

Методологія оцінки стратегічного управління розвитком розкривається через поняття результативності (англ. effectiveness) та ефективності (англ. efficiency). Результативність показує відповідність очікуваних або отриманих результатів поставленим цілям, а ефективність, в свою чергу, відображає співвідношення результатів і витрат ресурсів.

У англійській мові існують два терміни – «efficiency» і «effectiveness», еквіваленти яких однакові – «ефективність». Проте між цими термінами існує змістовна відмінність: «efficiency», зазвичай, відноситься до використання засобів (ресурсів), тоді як «effectiveness» (результативність) має відношення до організаційних цілей [2].

Слід зазначити, що в сучасних умовах діяльність вітчизняних аграрних підприємств зазвичай направлена на досягнення економічної ефективності (лише окремі підприємства ставлять за мету досягти соціальної, екологічної та інших видів ефективності).

На нашу думку, оцінити економічну ефективність управління розвитком – означає визначити, якою мірою організація використовує об'єктивно існуючі можливості для підвищення якості процесу діяльності, її економічних результатів. Кількісну оцінку зазвичай дати складно, оскільки не існує універсальних показників якості результатів діяльності і можливостей розвитку. В даному випадку найбільш адекватним буде використання експертної оцінки.

Результативність системи стратегічного управління – це здатність системи стратегічного управління досягати поставлених стратегічних цілей. Результативність системи стратегічного управління визначається значеннями стратегічних показників, що характеризують рівень досягнення стратегічних цілей підприємства за певний період часу. Тобто, результативність є досить індивідуальною категорією, для якої неможливо встановити визначений перелік показників, оскільки цілі підприємств є різnorodними.

Відповідно до наших досліджень при розробці методики оцінки результативності стратегічного управління розвитком аграрного підприємства необхідне поєднання методичних аспектів, принаймні, в трьох площинах – це методика визначення типу розвитку підприємства; методика стратегічного аналізу для оцінки потенціалу підприємства, його позиції; методика оцінки системи управління як засобу впливу на об'єкт для досягнення цілей розвитку.

#### **Список використаних джерел:**

1. Економічна енциклопедія : у 3 т. / ред. С. В. Мочерний. – Т. 1. – К. : Видавничий центр «Академія», 2000. – 864 с.
2. Крисько Ж. Л. Методичні підходи до оцінки ефективності реструктуризації підприємств / Ж. Л. Крисько // Наука й економіка. – 2009. – № 4(16), Т.2. – С. 97-104.
3. Маказан Е. В. Сучасні аспекти ціноутворення в Україні [Електронний ресурс] / Е. В. Маказан, І. С. Медведєва. – Режим доступу : [http://www.nbu.gov.ua/PORTAL/soc\\_gum/znptdaw/2012\\_18\\_1/18-1-32.pdf](http://www.nbu.gov.ua/PORTAL/soc_gum/znptdaw/2012_18_1/18-1-32.pdf).
4. Сіренко Н. М. Управління стратегією інноваційного розвитку аграрного сектора економіки України : монографія / Н. М. Сіренко. – Миколаїв, 2010. – 416 с.